

Randmeerconcertbrief seizoen 2014/15 nr. 2

Esra Pehlivanli altviool
Anastasia Safonova piano

De Verbeelding Zeewolde
zondag 12 oktober 2014

- 1 programma
- 2 biografie musici
- 3/4 notities bij het concert
- 4 agenda seizoen 2014/15
- 5 contact en locaties

2e Randmeerconcert - seizoen 2014/15
zondag 12 oktober 2014 14.00 uur
De Verbeelding Zeewolde

Esra Pehlivanli - altviool
Anastasia Safonova - piano

Robert Schumann
(1810-1856)

Adagio & Allegro op. 70 (1849)
Adagio. Langsam, mit innigem Ausdruck - Attaca
Allegro. Rasch und feurig - Etwas ruhiger - Tempo I - Schneller

Sergei Rachmaninoff
(1873-1943)

Sonate op. 19 (1901)
Lento. Allegro moderato. Allegro molto
Allegro scherzando
Andante
Allegro mosso

pauze

Johannes Brahms
(1833-1897)

Allegro uit de F.A.E. Sonate (1853)
Allegro - Trio. Più Moderato

Rebecca Clarke
(1886-1979)

Sonate voor altviool en piano (1919)
Impetuoso
Vivace
Adagio

Esra Pehlivanli (Ankara, 1977) studeerde bij de eminente violist Mikhail Kugel and verkreeg diploma's voor master- en voortgezette studies bij het conservatorium van Gent en Maastricht. Zij beëindigde haar studies met de hoogste onderscheiding.

Esra Pehlivanli won verscheidenene prijzen zoals bij het 5e Krzysztof Penderecki International Contemporary Music Competition (Polen) en meerdere concoursen in Italië en Nederlands.

Het repertoire van Pehlivanli omspannt de periodes van barok tot contemporaine muziek. Naast de uitvoering van de grote werken voor altviool is zij toegewijd aan de hedendaagse muziek. Esra werkt samen met componisten voor het scheppen en bevorderen van nieuw altviool repertoire. Meer dan 50 composities zijn voor haar geschreven door o.a. Ivo Petric, Roderik De Man, Chiel Meijering, Bruno Strobl, Nico Huijbregts, Matthias Grimminger, Gerard Beljon, Sinta Wullur, Anne La Berge, Frank Zabel, Gerhard Stäbler, Louis Aguirre e.a met inbegrip van twee concerten voor altviool, accordeon and symfonie-orkest door Selim Dogru en Frank Zabel.

Esra Pehlivanli heeft een verscheidenheid aan concerten gegeven in een groot aantal landen in Europa, maar ook in China en Venezuela. Zij trad op als solist met o.a. de Neue Philharmonie Westfalen, een aantal Turkse orkesten en werkte met dirigenten als Emil Tabakov, Raoul Gruneis, Heiko Mathias Förster, Ibrahim Yazici, Burak Tüzün e.a. Esra Pehlivanli nam deel aan festivals zoals de Robeco Zomerconcerten, Grachtenfestival, International Chamber Music Festival Utrecht, Festival Classique Den Haag en in andere landen. Esra Pehlivanli heeft deelgenomen aan een aantal CD producties in Duitsland, Nederland en Turkije en aan verschillende radio en TV opnames .

Pianiste Anastasia Safonova ontving haar eerste pianolessen op de vierjarige leeftijd van Muza Denisova. Acht jaar later was haar succesvolle debuut met het Moskou Junior Symfonie Orkest met de uitvoering van Mendelssohns pianoconcert. Zij studeerde cum laude af aan het Gnessins Instituut te Moskou en voltooide haar Master graad aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag bij Naum Grubert.

Zij volgde masterclasses bij Karl- Heinz Kämmerling, Peter Donohou, Jan Wijn en Diane Andersen.

Anastasia behaalde verschillende prijzen waaronder de eerste prijs van het Yamaha Music Competition (Benelux) en Youri Egorov concoursen. (Nederland).

Zij speelt veelvuldig op diverse podia in Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk, Engeland, Duitsland, Spanje, Italië, Turkije en Rusland.

Zij was te gast op verschillende internationale festivals, waaronder het Schleswig Holstein festival (Duitsland), het Bourglingster festival (Luxemburg), Aller par la Musica (Spanje) , het Grachtenfestival (Nederland) Anastasia treed op met de vooraanstaande musici als Michael Kugel, Boris Belkin en Lisa Ferschtman. Als soliste verscheen zij met o.a.de Neue Philharmonie Westfalen, Johan Willem Friso Kapel en het Siegen Symphonie Orkest.

Anastasia maakte radio opnamen voor Brava, Concertzender en Radio 4. Haar kamermuziek-cd met altvioliste Esra Pehlivanli kwam uit in 2010. Naast de concerten met klassieke programmering is ze ook vaak te horen in gecombineerde programma's van woord, muziek en schilderkunst. Sinds 2000 is zij als docente verbonden aan het Conservatorium Maastricht .

Altviolrecitals zijn vrij zeldzaam, hoewel de altviol ten opzichte van de viool eigenlijk een soort ‘eerstgeboorterecht’ zou moeten hebben: het Italiaanse woord voor altviol, dat ook gebruikt wordt in veel andere talen, is ‘viola’, terwijl de viool ‘violino’ heet, eigenlijk ‘viooltje’. Maar al in de zeventiende eeuw ontwikkelde het beweeglijke, briljante kleine broertje zich tot een veel gehoord solo-instrument, en de altviol bleef voornamelijk een schakel in ensembles. Dat kwam gedeeltelijk door de voorkeur voor hoge melodie-instrumenten in die tijd, maar er zijn ook wel andere oorzaken voor aan te wijzen. Zo is de klankkast van de altviol eigenlijk iets te klein om de laagste tonen een ideale resonans mee te kunnen geven, maar voor een groter instrument schiet de lengte van menselijke armen nu eenmaal tekort. Anderzijds biedt de bouw van de altviol ook bijzondere expressieve mogelijkheden. Verreweg de meeste tonen die op een viool speelbaar zijn vallen ook in het bereik van de altviol, maar krijgen op deze laatste een intense, donkere kleur die op een viool onmogelijk is. En de laagste tonen, de diepte van het echte altgebied, zijn voor een viool onbereikbaar, en hebben juist door de iets te kleine klankkast een heel eigen, een beetje omfloerste klank.

Als altviolrecitals zeldzaam zijn, ligt het voor de hand dat er ook niet zo veel solorepertoire bestaat. Inderdaad is er in vergelijking met de viool vrij weinig muziek voor altviol solo of altviol met piano geschreven. Het is daarom geen wonder dat altviolisten vaak stukken spelen die eigenlijk voor een ander instrument zijn bedoeld. Soms heeft de componist zelf de altviol als alternatief aangegeven (zoals bijvoorbeeld Brahms bij zijn klarinetsonates), vaak gaat het om bewerkingen door anderen. De ervaring leert dat zowel de muziek als het instrument daarbij prachtig tot hun recht kunnen komen.

Robert Schumann schreef zijn Adagio en Allegro op. 70 in 1849 in de eerste plaats voor ‘piano-forte en ventielhoorn’, maar stuurde naar zijn uitgever in Leipzig (hij woonde toen in Düsseldorf) meteen ook een viool- en een cellopartij. De ventielhoorn, in principe de moderne vorm van de hoorn, was op dat moment een tamelijk nieuw instrument, dat nog niet veel werd bespeeld. Versies voor gangbare strijkinstrumenten waren daarom van groot belang als middel om het stuk voor zo veel mogelijk musici interessant te maken. Ook een uitvoering met altviol zou Schumann ongetwijfeld een prima idee hebben gevonden. Het grote voordeel van de nieuwe hoorn was dat alle halve toonsafstanden zonder enig probleem speelbaar waren, over de hele omvang van het instrument, iets dat op de oudere natuurhoorns absoluut onmogelijk was. Schumann heeft zich daar heel duidelijk door laten inspireren: zowel het langzame, zangerige eerste gedeelte als het snelle, energieke tweede gedeelte wordt beheerst door een thema dat als uitgangspunt een opeenvolging van twee halve tonen heeft. Dat zorgt tegelijk voor een hechte samenhang tussen het Adagio en het Allegro. Een andere bijzonderheid is de rolverdeling tussen het melodie-instrument en de piano. Als Schumann in de titel eerst de piano en dan pas het melodie-instrument noemt, volgt hij een traditie, maar die traditie (die eigenlijk begonnen was bij Beethoven) hield ook in dat beide instrumenten als gelijkwaardige partners werden behandeld. De pianopartij is dus geen begeleiding. Dat wordt meteen aan het begin al duidelijk: de piano en de altviol vormen een duet, waarbij ze elkaar voortdurend imiteren en op elkaar reageren. In dit spel doet soms ook de linkerhand van de pianopartij mee. Schumann had deze techniek een aantal jaren eerder ontwikkeld in zijn liederen, en toen hij zich in 1849 ging toeleggen op muziek voor piano en een ander instrument greep hij er graag op terug.

Schumann dacht vanuit de piano, ook al was hij zelf geen pianovirtuoos (dat had hij wel willen worden, maar dit plan mislukte doordat hij door al te fanatiek oefenen een onherstelbare blessure opliep). Hoezeer moet dat dan ook gelden voor Sergei Rachmaninoff, die algemeen wordt beschouwd als een van de grootste pianisten aller tijden. Zijn Sonate voor Cello en Piano in g klein op. 19 ontstond in 1901, vrij kort na het Tweede Pianoconcert. Het pianoconcert en de cellosonate waren de eerste uitingen van een nieuw zelfvertrouwen als componist, na een jarenlange periode van diepe depressie en vertwijfeling – en een psychiatrische behandeling. De sonate is opgedragen aan de cellist Anatoliy Brandukov, met wie Rachmaninoff zelf in december 1901 in Moskou de première speelde. De uitstekende bewerking voor altviol is gemaakt door de Russische altviolist Vadim Borisovsky.

Ook Rachmaninoff beschouwde de twee instrumenten als gelijkwaardige partners, maar zijn eigen fabelachtige kunnen als pianist heeft wel een duidelijk stempel op de pianopartij gezet. De sonate is een groots opgezet, zeer emotioneel geladen romantisch werk met de traditionele vier delen. Het eerste, snelle deel wordt voorafgegaan door een geheimzinnige langzame inleiding. Het wordt gevolgd door een duister, ietwat grimmig Scherzo; het derde is langzaam. De duizelingwekkende Finale staat in G groot.

Eind mei 1853 maakte de 20-jarige Johannes Brahms kennis met de grote violist Joseph Joachim, die maar twee jaar ouder was dan hijzelf. Er ontstond al snel een hechte vriendschap. Joachim bracht Brahms op het idee een bezoek te brengen aan Robert Schumann in Düsseldorf. Hij was al een aantal jaren bevriend was met Schumann en diens vrouw Clara, een groot pianiste, en dacht dat Schumann Brahms' genie als componist meteen

zou herkennen. Omdat Schumann behalve componist ook een succesvolle en invloedrijke muziekjournalist was, zou hij veel kunnen doen om Brahms meer bekendheid te geven. Joachim had dit goed gezien; Brahms werd met open armen ontvangen. Toen Joachim een paar maanden later ook weer een bezoek zou brengen aan de familie Schumann, besloten Schumann, zijn leerling Albert Dietrich en Brahms samen voor hem een sonate voor viool en piano te componeren. Als muzikaal motto werd gekozen voor de drie tonen F-A-E, een verwijzing naar Joachims lijfspreuk ‘Frei Aber Einsam’. Dietrich schreef het eerste deel, Schumann het tweede en het vierde, en Brahms nam het derde deel voor zijn rekening, een pittig scherzo met daarbinnen een lyrisch trio. Misschien omdat het motto zowel in het eerste als het tweede deel al heel nadrukkelijk te horen was, heeft Brahms het veel subtieler aangepakt. Zijn tweede thema is een variant van een thema uit Dietrichs eerste deel, dat daar als tegenstem tegen het motto dient. Ook in het trio heeft Brahms dit thema verwerkt, maar het motto zelf ontbreekt dus. Het Scherzo is een doorwrocht stuk geworden, waarin – zoals altijd bij Brahms – de stevige constructie de uitdrukkingskracht niet in de weg staat maar juist versterkt.

Het enige origineel voor altviool geschreven werk in dit programma is de sonate van Rebecca Clarke. Zij was zelf altvioliste; ze was een van de eerste vrouwen die speelden in een professioneel orkest. Net als Clara Schumann een halve eeuw eerder heeft zij veel hinder gehad van de heersende maatschappelijke opvattingen over de positie van de vrouw. Mede daardoor is haar oeuvre klein gebleven, ondanks het indrukwekkende talent, waarvan de Sonate voor altviool en piano duidelijk getuigt. Vanaf haar zestiende studeerde Clarke viool en compositie aan de Royal Academy of Music in Londen; ze stapte over op de altviool op aanraden van haar leraar compositie, Charles Stanford, die ook de leermeester van Vaughan Williams was geweest. Ze is tegenwoordig vooral bekend door haar muziek voor haar eigen instrument, maar ze was bepaald niet een instrumentalist die voornamelijk voor eigen gebruik componeerde; ze schreef behalve de altvioolsonate en een aantal andere instrumentale werken ook koorwerken en ongeveer 60 liederen.

De sonate is weer een echt duo-stuk voor twee gelijkwaardige instrumenten. Er zijn drie delen, waarvan het derde in feite uit twee delen bestaat die zonder onderbreking op elkaar aansluiten. Uiteindelijk volgt de opzet dan ook hetzelfde patroon als de sonate van Rachmaninoff. Na een korte inleiding, waarin de altviool lijkt te improviseren op een kort motto, volgt het snelle eerste deel; het tweede deel is een Scherzo, en het derde opent met een langzaam Adagio, maar gaat later over in een (overwegend) snelle finale. In dit laatste gedeelte worden de belangrijkste elementen van de inleiding en het eerste deel opnieuw verwerkt, en ook het beginthema van het derde deel komt terug. De stijl van de sonate sluit aan bij de romantische traditie, maar al in de eerste maten is duidelijk dat Clarke in haar harmoniek sterk beïnvloed is door haar Franse tijdgenoot Debussy. In haar melodische stijl is veel inspiratie door (waarschijnlijk) Engelse volksliederen te horen, ook al worden er geen liedmelodieën geciteerd. Boven de partituur staat een citaat van Alfred de Musset: Poète, prends ton luth; le vin de la jeunesse / Fermente cette nuit dans les veines de Dieu – Dichter, neem je luit; de wijn van de jeugd / Gist vannacht in de aderen van God.

Hans Maas
4 oktober 2014

- 1 zaterdag 27 september 2014 20.00 u. Putten Kasteel De Vanenburg
Amsterdam Ensemble & Hanneke de Wit (sopraan)
- 2 zondag 12 oktober 2014 14.00 u. Zeewolde De Verbeelding
Esra Pehlivanli viool) & Anastasia Safonova (piano)
- 3 zondag 26 oktober 2014 11.00 en 14.00 u. Harderwijk Catharinakapel
Eva Stegeman (viool) & Folke Nauta piano), Huib Ramaer verteller)
- 4 zaterdag 15 november 2014 20.00 u. Ermelo Oude Kerk
Goldberg Strijktrio
Anna Magdalena den Herder (altviool), Cécile de Beauregard (viool),
Marcus van den Munckhof cello)
- 5 zondag 30 november 2014 14.00 u. Nunspeet Villa Vennendal
Enno Voorhorst gitaar)
- 6 zondag 4 januari 2015 14.00 u. Nunspeet Hotel NH Sparrenhorst
Britten Jeugd Strijkorkest o.l.v. Loes Visser
- 7 zondag 25 januari 2015 11.00 en 14.00 u. Harderwijk Catharinakapel
Doris Hochscheid (cello) & Frans van Ruth (piano)
- 8 zondag 15 februari 2015 14.00 u. Nunspeet Villa Vennendal
Van Amsterdam Duo
Jeanine (viool) & Vincent van Amsterdam (accordeon)
- 9 zaterdag 7 maart 2015 20.00 u. Ermelo Oude Kerk
Trio Suleika
Emmy Storms (viool), Pepijn Meeuws (cello), Maurice Lammerts van Bueren (piano)
- 10 zondag 29 maart 2015 14.00 u. Zeewolde De Verbeelding
Jong Talent van Academie Muzikaal Talent o.l.v. Erica Waardenburg
- 11 zaterdag 11 april 2015 20.00 u. Putten Kasteel De Vanenburg
Michael Gees (piano)

Het Jacques Rambonnet Vriendenconcert zal plaatsvinden in Elburg op
zondag 14 december 2014 Aanvang: 14.00 uur

Contactpersonen en adressen

Onze contactpersonen geven u graag informatie:

- voor Nunspeet
dhr. Wim Bömer
E-mail: nunspeet@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 252968
- voor Harderwijk
dhr. Wouter Molendijk
E-mail: harderwijk@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 421704
- voor Ermelo
mevr. Henny van Manen-Aartsen
E-mail: ermelo@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 563634
- voor Putten
dhr. Leo van Wijk
E-mail: putten@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353842
- voor Zeewolde
dhr. Henk de Wit
E-mail: zeewolde@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 036 5223272
- secretariaat
dhr. Anne de De Vries
E-mail: secretaris@randmeerconcerten.nl
- financiën
dhr. Ruud Veldhuizen
E-mail: penningmeester@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 353813
Burg. Vermeerlaan 8, 3881 GZ Putten
- concertcoördinator:
dhr. Roel Norg
E-mail: coordinator@randmeerconcerten.nl
Telefoon: 0341 551703
Margrietlaan 9, 3851 RS Ermelo
- publiciteit/perscontacten:
dhr. Maarten de Lussanet
E-mail: publiciteit@randmeerconcerten.nl
- digitale media:
dhr. Adri Kuiper
E-mail: media@randmeerconcerten.nl
- website Randmeerconcerten
www.randmeerconcerten.nl

aanvraag programmaboekje, zie secretariaat of vul het formulier op de website in.
Concertkaarten te koop op de concertlocatie. Voorverkoop via de website.

Catharinakapel
Klooster 1
3841 EN Harderwijk

De Verbeelding
De Verbeelding 25
3892 HZ Zeewolde

Hotel NH Sparrenhorst
Eperweg 46
8072 DB Nunspeet

Kasteel De Vanenburg
Vanenburgerallee 13
3882 RH Putten

Oude Kerk
Kerkbrink 1
3851 MB Ermelo

Villa Vennendal
Vennenpad 5
8072 PX Nunspeet

Muzikado

The background of the slide features a stylized illustration of a violin in shades of brown and orange, positioned diagonally. Overlaid on the violin and the background are several musical staves with black notes and clefs. The overall color palette is warm, with a yellow-to-white gradient.

Geef een concert cadeau
Voor 21 euro bij de kassa